

YUCOM

Komiteet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Srbija / 17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia
Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25;
e-mail: yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

Kršenje ljudskih prava i demokratije Sistem za rano upozoravanje Newsletter No. 6

1. Ustavni sud Srbije doneo je presudu 8. aprila u kojoj prihvata žalbu ekstremne nacionalističke *Srpske radikalne stranke* (SRS - najjače partije u parlamentu, koja ima 81 od 250 poslanika) suprotstavljajući se odluci *Republičke izborne komisije* (RIK) uperenu ka afirmativnom delanju prema nacionalnim manjinama. Pravilo predviđa da političke partije nacionalnih manjina sakupe 3.000 potpisa za izbore, dok je ostalim strankama potrebno 10.000. Iako je ova odluka zasnovana na zakonu, neprihvatljivo je da se menjaju izborna pravila u sred izbornom kampanje, na štetu grupa koje već trpe određene forme diskriminacije, a koje su računale na nepromenjena pravila izbora. Političkim strankama nacionalnih manjina biće oduzeta mogućnost koja im je garantovana na poslednjim izborima 2007. Odluka Ustavnog suda, doneta na zatvornoj sednici, izazvala je uznemirenost i osudu manjinskih zajednica koje na ovo gledaju kao još jedan pokazatelj njihove diskriminisane pozicije u političkom podneblju obeleženom patriotskom homogenizacijom oko Kosova.

Ova odluka je politički motivisana, pošto se postavlja pitanje učešća stranaka etničkih Albanaca, Roma i Crnogoraca na izborima, ostavljajući ih bez predstavnika u parlamentu.

2. Posle oslobađanja **Ramuša Haradinaja**, bivšeg premijera Kosova, od svih optužbi za ratne zločine i zločine protiv čovečnosti pred međunarodnim *Tribunalom za ratne zločine u Hagu*, u Srbiji je usledio talas osuda i neprijateljskog odnosa propagande prema ovoj instituciji. Tokom žestoke propagande, delimično i zbog predstojećih izbora, pokrajinskih (u Vojvodini) i lokalnih zakazanih za 11. maj, odluku UN-ovog *Tribunala* kritikovali su istaknuti političari, sudije, međunarodni pravni stručnjaci i novinari predstavljajući to kao još jedan dokaz o međunarodnoj zaveri protiv Srba i jasan znak onoga što srpski establišment vidi kao neprijatelje srpskog naroda. Premijer **Vojislav Koštunica** – pravnik po obrazovanju, stručnjak u oblasti ustavnog prava – optužio je Evropsku Uniju za zaveru protiv Srbije i pozvao je da preispita nepravda učinjena Srbiji i da počne sa procedurom preispitivanjem legitimiteta ICTY u Hagu. Ovaj potez je usledio posle niza medijskih izveštaja u kojima se *Tribunal* optužuje da u saradnji sa SAD-om, NATO-om i EU pokušava da ponizi Srbiju, oduzme poslednji atom samopoštovanja i onda možda prihvati da se pridruži Evropi, u groznom kriminalnom planu Zapada, kaže se u uvodniku dnevnika *Press*. U mnogim ovakvim reagovanjima traži se da Srbija suspenduje ili ukine *Zakon o saradnji sa haškim tribunalom* i prekine svaku saradnju sa Tribunalom.

3. U odvojenim intervjuima za tabloide *Alo* i *Gazeta Milan Obradović* iz ekstremno desne organizacije **Obraz** ponovio je da njegova organizacija namerava da izađe na ulice za vreme *Eurosonga* – izbora za pesmu Evrovizije (Beograd, maj 2008.) i spreči eventualnu manifestaciju LGBT, ako je potrebno i silom (videti *Newsletter* 5): „Reč o najnormalnijem odgovoru svih srpskih muškaraca i žena koji su zabrinuti za zdravlje i razum ljudi... Mi nećemo dozvoliti bilo kakvu pedersku paradu, oni mogu da rade šta hoće u svojim domovima, ali to neće moći na ulicama srpskog Beograda“, rekao je. **Obradović** se hvalio o uspehu svoje organizacije u sprečavanju beogradske *Parade ponosa* 2001. kada su gay učesnici bili brutalno pretučeni.

Zajedničko pismo YUCOM-a i *Queerije* u kojem se traži od javnog tužioca i ministra policije da reaguje u skladu sa zakonom, ostalo je bez odgovora. Web sajtovi ekstremno desnih organizacija, kao što su *Srpski nacionalisti* (www.srpskinacionalisti.com) postali su poznati po žestokim napadima na LGBT, najavljujući „20.000 pedera dolazi u Beograd – spremite se!“ i nazivajući ih „bolest koja mora biti iskorenjena“.

YUCOM

Komiteet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Srbija / 17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia
Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25;
e-mail: yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

4. Iscrpno istraživanje *Gay Straight Alijanse* i *Centra za slobodne izbore i demokratiju* (CeSID) pokazuje da raspoloženje ljudi u Srbiji prema LGBT pitanjima i populaciji je pretežno homofobično: 70% ispitanika je uvereno da je homoseksualnost bolest.

Imajući u vidu važnost ovog pitanja i da istraživanje pokazuje različite fenomene karakteristične za stanje u Srbiji, EWS će izdvojiti najinteresantnija saznanja i dokumentovati ih u jednom od narednih brojeva ovog *Newslettera*.

5. Tokom javnog performansa omladinske organizacije u Novom Sadu je 11. aprila priveden i pritvoren **Dinko Gruhonjić**, novinar i predsednik *Nezavisnog udruženja novinara Vojvodine* (NDNV) dok je obavljao svoj posao. Grupa od 30 nevladinih organizacija izdala je saopštenje u kojem osuđuje ovaj napad na slobodu medija, ali njihov protest nije naišao na odjek u medijima – još jedan pokazatelj nivoa profesionalne solidarnosti u današnjoj Srbiji. Veoma je simptomatično da velika većina, uključujući i predstavnike NVO i novinare, ne vidi problem ako novinara uhapsu dok je na zadatku. Iako zakon eksplicitno nalaže da je predstavnicima zakona dozvoljeno da traže ličnu kartu od bilo koje osobe u specifičnim situacijama i kada to propisuje zakon, javnost u ovoj zemlji izgleda da ne zna da ovakvo ponašanje vlasti predstavlja akt represije.

6. U Novom Sadu su se dogodila dva nasilna incidenta tokom izborne kampanje: **Jelenu Gregurić**, predsednicu omladinske organizacije *Liberalno demokratske partije* (LDP) su napali nepoznati napadači i brutalno pretukli 8. aprila dok je delila letke LDP-a u predgrađu vojvođanske prestonice.

7. **Branislav Ristivojević**, kandidat Demokratske stranke Srbije (DSS) za gradonačelnika Novog Sada i pravni savetnik premijera **Koštunice**, upao je na punkt LDP-a u Novom Sadu 11. aprila, pobacao propagandni materijal na zemlju i pocepao postere sa zida.

8. Na protestu koji su organizovali aktivisti LDP-a ispred sedišta jednog tabloida, posebno aktivnog u demonizovanju pro-evropskih snaga, zahtevano je da vlasništvo nad tim i ostalim medijima bude javno i transparentno. Ova akcija je naišla na neodobravanje u većini medija, većini političkih partija i novinarskih udruženja: **Nadežda Gaće**, predsednika *Nezavisnog udruženja novinara Srbije* (NUNS), ocenila je zahtev kao akt pritiska na slobodu medija. Otvoreno pismo predsednika **Tadića** dnevniku *Politika* zbog veoma diskutabilnog teksta o bogatstvu pokojnog gradonačelnika Beograda je takođe ocenjeno kao forma pritiska na slobodu medija.

9. Prema ekskluzivnom izveštaju koji je dnevnik *Blic* objavio 9. aprila, nepoznati operativci državne bezbednosti Republike Srpske planirali su da ubiju specijalnog tužioca za ratne zločine **Vladimira Vukčevića** i dva vladina ministra u Beogradu. O ovome je kancelariju tužioca informisao insajder koji je rešio da saraduje. Vladini krugovi nisu komentarisali ovu vest. Iako su pomenuta imena ministara **Đilasa** i **Dinkića**.

10. **Vladimir Ilić**, državni sekretar u ministarstvu za ekonomiju i regionalni razvoj, predstavio je nacrt zakona o zapošljavanju hendikepiranih osoba i najavio usvajanje zakona čim novi saziv parlamenta počne sa radom. **Ilić** je naglasio da je 10% stanovnika Srbije hendikepirano, dok 75% osoba sa posebnim potrebama živi u teškim materijalnim uslovima. Novi zakon bi obevezivao da preduzetnici koji imaju više 20 zaposlenih zaposle jednu takvu osobu. Na 50 sledećih radnika zaposlice se još jedna osoba. Nepoštovanje ovih odredbi biće novčano kažnjivo, propisuje zakon.

11. Opštinski sud u Zrenjaninu proglasio je krivim za uvredu i klevetu sve tri strane u parnici posle razmene optužbi između **Ivana Danikova** (urednik u *Art Project*) i **Dalibora Bubnjevića** (urednika magazina *Zrenjanin*) s jedne i prof. **Vladimira Ilića** (Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet, direktor zrenjaninskog *Centra za razvoj civilnog društva*), s druge strane. U ovom slučaju profesor

YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Srbija / 17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia
Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25;
e-mail: yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

Ilić je protestovao zbog imenovanja **Bubnjevića** u magazinu *Zrenjanin*, smatrajući da je imenovanje osobe koja otvoreno favorizuje neo-naci ideologiju neprihvatljivo.

Knjiga sadrži politički program *Nacionalnog fronta* (srpski deo *Stormfronta*) u kojoj se zahteva ukidanje parlamenta, zabrana međurasnih brakova, uskraćivanje ljudskih prava osobama nižih klasa, rasna segregacija, itd. Osuda knjige profesora **Ilića** i odluka da se izda, kao i njegovo protivljenje imenovanju **Bubnjevića** iskorišćeno je za kasniju tužbu **Danikova**, dok je profesor **Ilić** podneo svoju tužbu zbog klevete i uvrede. Sud je presudio da su sve tri strane krive za međusobno vređanje i omogućavanje uvreda dostupnim javnosti putem saopštenja za medije, što predstavlja uznemirujući primer izjednačavanja zagovaranja neo-naci ideologije i njenih protivnika.

12. Dečji magazin *Mali vitez*, izdanje beogradskog *Viteza* koje se distribuira u osnovnim školama (učenici od 7 do 12 godina) širom Srbije, u aprilskom broju sadrži strip sa porukama o srpskim odnosima sa Rusijom i SAD, gde se Rusija glorifikuje kao najjača nacija u svetu, a SAD ismeva kao prostodušna i zaokupljena materijalizmom. Ministarstvo kulture izdalo je 2001. godine rešenje u kojem je objavljeno da je magazin od posebnog značaja za obrazovanje i kulturu. Savet *Malog viteza* čine neki od najvatrenijih zagovornika militantnog ksenofobičnog srpskog nacionalizma i opozicije srpskoj integraciji u zajednicu slobodnih i demokratskih nacija.

Prognoza :

Upotreba i zloupotreba medija i ekstremno „kreativna“ interpretacija slobode medija, u uslovima predizborne kampanjom u veoma naelektrisanom „patriotskoj“ atmosferi – gde novinari često ne mogu da prepoznaju gde misija nepristrasnog informativnog rada bez predrasuda popušta pred nekritičnom servilnošću prema moćnim figurama u politici i biznisu – nastaviće da kontaminira medijski prostor Srbije u periodu koji sledi.

